

—Per què en diuen la flota metropolitana?
—Que no ho veus? Per què va per sota.

(Dibutx de Nyerra)

Suposem que vostès tornaran a trobar que tenim tota la raó!

Però vostès, com si ho veiéssim, fa estona que malden per saber quines són aquestes dues coses que hom s'ha descuidat de dir del llibre, ja immortal i diverses vegades exhaurit, dels carrabiners de casa nostra.

Doncs bé:

La primera és dir-ne mal.

Vostès hauran observat que és esfereïdora aquesta unanimitat dels elogis, que no s'ha vist enterbolida ni per la més clandestina murmuració, sobre «Unitats de Xoc».

Nosaltres, com vostès sabran, car ens coneixem al través dels nostres escrits i dibuixats, no podríem dormir si tinguéssim tothom content. Però està vist, que aquesta Era de la «unitat» ens havia de proporcionar manta sorpresa.

La segona cosa que hom ha deixat de dir d'«Unitats de Xoc», és que és un bon llibre d'humor.

Això ho trobem més greu i ens ofèn en el voraviu més viu de l'ànima.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, bressol i casal dels heroics camufladors que han donat al món civilitzat el mirall enlluernador d'aquest «llibre verd» que podríem qualificar «la Bíblia dels carrabiners», reclama la primordial virtut d'aquest llibre que es diu «Unitats de Xoc» per començar a ésser xocant des del títol i reivindica la supremacia humorística de la seva ameníssima prosa, per sobre de totes les qualitats que han elogiat aquells que l'han llegit, que són més de la meitat dels que l'han comprat, cosa que encara que sembli exigua, no pot dir-se ni del Quixot i no diguem de L'ESQUELLA, que es llegeix a les barberies, per condemnació de la nostra malaguanyada economia editorial. (Dispensin.)

La posició romàntica en què es col·loca Pere Calders, sempre acompanyat de Nyerra i de tres ninotaires més, tots cinc catalans, davant dels esdeveniments que descriu tan mestriolament en «Unitats de Xoc», és es-

sencialment humorística i d'una timidesa solemnia que per a ell voldria Charlot (si fos ros, com en Calders), que és, almenys per nosaltres que hi entenem una estona, un dels humoristes més formidables que han vingut al món.

Aquella resignació filosòfica, barrejada d'emoció, que davant de la mort senten els cinc soldats amb cinc maletes camí de Terol i aquella reflexió sobre les dimensions imprevistes d'un cavall que ha de servir a un dibuixant per anar a les línies de foc del front, del qual aquest confessa que té un concepte «mític», són flors d'un humorisme finíssim que traspua del fons de totes les observacions i situacions d'aquest llibre, que no comença ni acaba, perquè és ple de vida com la palpitació eterna de les entranyes. (Bufa!)

Però potser per dir que és d'humor «Unitats de Xoc» acabaríem posant-nos seriosos.

Es que quan tenim raó ens en valem com si fóssim persones com cal.

El lector ens sabrà perdonar, i si no el diverteix prou aquest «judici crític» sobre els nostres carrabiners literats, potser que provi de comprar el llibre i trobarà més esbarjo.

Ens hi juguem un peix que, a la llarga, ens ho agrairan aquells que ens creguin.

Quan nosaltres diem que és un llibre que ens fa quedar d'allò més bé, s'ho poden ben creure.

Nosaltres, mimats per l'èxit, sabem de què va i ens estariem de dir-ho, si no fos quelcom de l'altre món.

A més a més, no fem elogis abans de l'edició com fan alguns inventors de sistemes i autors de volums per a trencar avellanes.

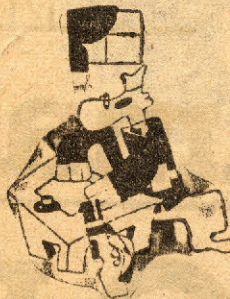
Nosaltres ens envanim d'un llibre que ja està dat i beneït.

Potser a hores d'ara no n'hi haurà per tothom que en voldrà, i «prou»...

LA CAMARADA REDACCIO

"L'Esquella de la Torratxa"
Nº 3081- 16-9-38
Barcelona

DUCHA

«UNITATS DE XOC» (Un libro de guerra)

En el extenso turno de los innumerables ensayos de literatura de guerra que reclaman nuestra atención desde hace dos años largos, no había yo leído hasta hoy el libro del conocido escritor y dibujante catalán Pere Calders.

En la última «diada» del libro, fué una revelación que han corroborado hasta hoy, insistentemente, los mejores críticos y bibliófilos y el favor generoso de los lectores.

Se ha dicho del autor de «Unitats de xoc» que, por su categoría estimable de humorista, cae de lleno en los moldes líquidos de esta desenfadada sección, que era el Remarque español.

Pero conviene remarcar, haciéndole el beneficio de sustraerle a la valoración enojosa de las comparaciones, que Calders ha escrito su libro en plena guerra o, mejor dicho, cuando él mismo llegaba a las primeras líneas de la guerra misma y Remarque escribió su «Sin novedad en el frente», después.

El libro del autor de «Después» es un libro de consecuencias, y «Unitats de xoc» es un libro de circunstancias y, más aún, de esperanzas.

Pere Calders, uno de los primeros animadores de «L'Esquella de la Torratxa», en esta etapa tan combativa del viejo semanario catalán, refiere en «Unitats de xoc» su conversión objetiva de pacifista y hombre sedentario en soldado, camuflador camuflado, en carabinero de choque.

El proceso de esta prodigiosa metamorfosis es analizado por Calders desde un punto de

vista que entraña toda la sensacional originalidad de una sencillez idealista.

El hombre, sin apearse nunca de su sentir escueto, escucha las palpitaciones de su asombrada observación minuciosa de los hechos y de las reflexiones.

El humor reviste de ecuanimidad las honestas reacciones pulsadas por la realidad más cruda, desde los trémolos del miedo hasta las opacidades gloriosas del heroísmo más estoico.

Acompañado en la aventura ineludible del deber por otros cuatro dibujantes, Calders se retrata con ellos en su libro, poniendo con honesta renunciación de toda puerilidad perfiles caricaturescos a su arrogancia y a su marcialidad sincera.

Así, con tan equilibrada percepción de todo lo que le rodea, ofrece al lector el interés inmanente de una confesión cruda y llena de emociones de la mejor calidad.

Enrique Cluselles anima con diez grabados inmejorables la técnica y precisión plástica de «Unitats de xoc».

Cluselles, que no es otro que el popularísimo caricaturista «Uyerra», forma parte del grupo de camufladores que, con Calders, protagonizan la relación, y esto le ha hecho posible ajustar tan prodigiosamente la expresión de sus ilustraciones al interés de la prosa de su colaborador.

Un incipiente de la literatura de guerra me dijo el otro día, haciéndome un mal disimulado elogio del formidable libro de Pere Calders:

—Ya lo venden en las librerías de lance. Pero mi respuesta le trajo la corrección decepcionante que impone siempre la calidad a la malicia.

—Los libros—dije yo—envejecen más de prisa cuando son leídos con fruición.

Parece que esto decidió a mi pérfido interlocutor a leer «Unitats de xoc».

Y lo peor para él es que le ha gustado.

Háganlo ustedes también y verán cómo me lo agradecen.

"La Vanguardia"
Barcelona, 18-9-38

PRESTATGE de LLIBRES

Documents de guerra

«Hi ha, en la literatura de guerra, textos de tota mena: dioràmics, truculents, sectaris, espantosament predicadors, egoistes a força d'abrandada participació o d'afectada indiferència. Però el veritable, el profund sentit històric, diríem que més aviat és en els llibres com el de Pere Calders: el testimoni d'un home que sent el seu destí individuals de sobte endut per esdeveniments que no li són commensurables, i ho accepta, amb l'única condició —però ho és tot!— de mantenir la plenitud humana en el seu nivell més alt i més pur. Que sigui alhora, representativament, el testimoni de tants soldats nostres, ens assegura que, al costat de totes les menes de servitud que es vulgui, hi ha en l'entrada i en l'esforç de Catalunya a la guerra, una lliure, una redemptora grandesa.» — Carles Riba.

PERE CALDERS. — «Unitats de xoc». Prefaci de Carles Riba. Gravats d'Enric Cluselles. (Editorial Forja, Barcelona, 1938. Edició patrocinada per la Institució de les Lletres Catalanes).

"Catalans" - N° 22
20 setembre. 1938